

Ilisimatusarneq

Ilisimatusarneq ilaalu ilanngullugit

Ilisimatusarneq ilaalu ilanngullugit

Ilisimatusarneq inuiaqatigiit ineriartornerannut atugarissaarneranullu pingaaruteqartorujussuvoq. EU-mi nunat ilisimatusarnermut ineriartortitsinermullu aningaasartuutitik tamarmiusut tunisassiornerup nalingisa (bruttonationalprodukt) 1 procentiinut qaffatsinniarpaat.

Kalaallit Nunaat anguniakkamut taama ittumut pisussaaffilernikuunngilaq, kisianni ilisimatusarnermi ingerlatat ineriartortinnissaannut ingerlatsinissaq oqaasertalerneqarsimavoq.

Kalaallit Nunaanni ilisimatusarneq marlunnut annertuunik imalinnut immikkoortinneqarsinnaavoq;

- Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinut tunngasut aamma silap pissusaanut tunngasut
- Aningaasarsiornikkut pisariaqartitat pillugit ilisimatusarneq europamiunillu imaluunnit nunarsuaq tamakkerlugu soqutigineqartunik tunngaviusumik ilisimatusarneq.

Ilisimatusarnikkut ingerlatsineq

Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnikkut ingerlatsineq

1993-ip aallartinnerani Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi ilisimatusarneq suliasaqaarfittut pilersinneqarpoq. Peqatigisaanik Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnikkut ingerlatsineq naalakkersuisoqarfiup akisussaaffigilerpaa. Taanna Ilisimatusarnikkut Ingerlatsineq pillugu Nassuiaat Iliuusissanillu Pilersaarut 1998-2000-mut 1997-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni saqqummiunneqartumi allaaserineqarpoq. Nassuiaat Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnikkut siunertanik kiisalu ilisimatusarnermi pimoorussassanik arlalinnik siunnersuutininik imaqaarpoq.

Nunatsinni ilisimatusarfigineqarsinnaasut makkuupput:

- Ilisimatusarfik, taanna kalaallit oqaasiinik atuakkiaannillu kiisalu issittumi kulturikkut inuiaqatigiissutsikkullu pissutsinik ilisimatusarfiuvoq.

- Pinngortitaleriffik, Pinngortitaleriffik ilisimatusarneq tunngavigalugu Kalaallit Nunaata piusuussutai uumassusillit piujuaannartuaannartumik piniarneqartarnissaannik aqutissiuusisarpaq. Pinngortitaleriffimmit avatangiisit aamma uumassusillit assigiinngitsitaartut amerlassusiisa qulakkeerneqartussaapput
- Silap Pissusianik Ilisimatusarfik tassaavoq ilisimatusarnikkut silap allanngoriartornerata issittup imartaanut sunniutigisinnaasaanik misissuineq, kuunnut, tatsinut imarnersanut, nunamut taamatuttaaq innuttaasunut sunniuteqarnera – malittuanillu iliuusissanik pinaveersaartitsinermullu naleqqussaaneq.
- Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu kulturikkut oqaluttuarisaanerup uppersaaserneqarnissaanut ilisimatusartoqarpaq.
- Naatsorsueqqissaartarfiup ilaatigut inuiaqatigiinnik ilisimatuussutsikkut misissuineq ingerlataaraa.
- Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) ilisimatusarnikkut makkunani misissuiffiusoq: Sanaartorneq aamma teknikkikkut sanaartorneq, Nukissiorfiliorneq, Avatangiisinut Aatsitassanullu tunngasut.
- Aammattaaq Kalaallit Nunaanni Misissueqqaarnerit (Asiaq), Inerisaavillu ilisimatusarnermik ingerlataqarpur. Taamatuttaaq Nuummi Dronning Ingridip Napparsimavissuani peqqinnissamut ilisimatuussutsikkut ilisimatusarneq ingerlanneqartarpaq. Kingullermik Danmarks Tekniske Universitetip aammalu Sanaartornermik Ilinniarfiup akornanni suleqatigiinnikkut Center for Arktisk Teknologi pilersinneqarpaq.

Kalaallit Nunaata ilisimatusarnermik ingerlatsiffii tuliiutumi sukumiinerusumik allaaserineqarpur.

Ilisimatusarnerup siuarsarneqarnera

Kalaallit Nunaanni ilisimatusarfiusut siuarsarniarlugit tapersorniarlugillu ilisimatusarnermi suliniutinut nutaanut aningaasanik immikkoortitsisoqarpaq. 1997-miit ukiumut marloriarluni agguaasoqartarpaq. 2006-miit Tips- og Lottomidlernit ilisimatusarnernut nalinginnaasunut siunertalinnut tapiissuteqartarneq ilanngunneqartalerpoq.

Aammattaaq peqqissutsimut ilisimatusartarneq tapersorsorniarlugu aningaasanik immikkoortitsisoqartalerpoq.

Naalakkersuisut ilisimatuussutsikut suliassaqarfinnik immikkut suliniuteqarfiusussanik toqqaasimappur:

- Avatangiisitigut pinngortitatigut isumalluutitigullu ilisimatusarnerit
- Inuiaqatigiit inuussutissarsiutillu siuarsarneqarnerat
- Inuussutissarsiorerup ineriartortinneqarneranut toqqammavitsigut piumasaqaatit
- Kulturikkut oqaluttuarisaaneq oqaatsillu
- Inuuniarnermut atugarissaarnermullu tunngassuteqartut
- Peqqinneq nerisaqarnerlu.

Ilisimatusarnikkut suleqatigiinneq aamma attaveqaqatigiinnik pilersitsineq

Ilisimatusarnikkut suleqatigiinnermut aamma attaveqaqatigiinnermik pilersitsinnermut tapiissuteqartoqartarpoq, taamatuttaarlu kalaallit ilisimatusarfeqarfii suleqatigalugit ilisimatuutut isumasioqatigiissitsisoqartarluni. Ilisimatusarfeqarfiit ilisimatusartullu nunat tamalaat attaveqaqatigiinnerannut ilaapput.

Ingerlatitseqqinneq

Ilisimatusarnermi angusat naqitami Inussummi – Nunani issittuni ilisimatusarnermut atuagassiami ingerlateqqinneqartarput. Taamatuttaaq ilisimatusarfeqarfiit ataasiakkaat ilaatigut angusatik namminneq naqitertittakkamikkut saqqummersittarpaat.

Kalaallit Nunaanni ilisimatusarnermik ingerlatitseqqinneq aamma Ilisimatusartut nutaarsiassanik allagaasigut pisarpoq, taakku ukiumut sisamariarlutik saqqummersinneqartarput aammattaaq suliniut ”Ilisimatooq naapiguk” Katuaq suleqatigalugu qaammatit tamaasa ingerlanneqartarpoq.

Tamanna pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik paasissutissat takuneqarsinnaapput: www.naalakkersuisut.gl

Danskit ilisimatusanermik ingerlatsinerat

Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) issittumi ilisimatusarnej pillugu nalunaarusiortarpoq.

Ataatsimiititaliaq KUF pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.fi.dk

Danskit kalaallillu ilisimatusarnikkut suleqatigiinnerat

Kalaallit Nunaat Danmarkillu akornanni naligiilluni ilisimatusarnikkut suleqatigiinnissamik kissaateqarnerup kinguneranik 1998-mi udvalget vedrørende dansk-grønlandsk forskningssamarbejde pilersinneqarpoq.

Tamanna pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik paasissutissat takuneqarsinnaapput: www.naalakkersuisut.gl

Nunat tamalaat ilisimatusarnikkut suleqatigiinnerat

Ukiuni kingullerni Issittoq pillugu ilisimatusarnermut nunat tamalaat soqutiginninnerat annertusiartorpoq. Pingaartumik makkununga tunngasunik: avatangiisit silallu pissusaa, pinngortitami isumalluutit, inuiaqatigiit ineriartortitaannerat nunarsuullu pissusaanut tunngasunik ingerlatsineq.

Nunat ilaat - Danmarkip saniatigut – Issittumi ilisimatusarnermik immikkut soqutiginninnerminnik takutitsisut taaneqarsinnaapput Norge, Sverige, Finland, Rusland, Tuluit Nunaat, Frankrig, Tyskland, Schvieu, Japan, Canada aamma USA. Nunat taakku ilaat arlallit issittumi ilisimatusarnermik ingerlatsivinnik imaluunniit Kalaallit Nunaanni ilisimatusarfimmik pilersitsereersimalerput.

Tamatuma ilutigisaanik nunat tamalaat attaveqaqatigiinnik, suleqatigiiffinnik ataatsimiititaliarsuarnillu arlalinnik pilersitsinikuupput, nunanik issittumiittunik sammisaqartunik.

Tamanna pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik paasissutissat takuneqarsinnaapput: www.naalakkersuisut.gl

Nunat tamalaat Issittumut ukiorititaat 2007-2009

Nunat tamalaat Issittumut ukiorititaat tassaavoq issittup eqqaani nunani taakkulu pillugit ilisimatusarnerit assigiinngitsut nukittorsarnissaat siunertaralugu nunat tamalaat ilisimatusarnermut siunnersuisoqatigiivisa (ICSU) nunani tamalaani suliniutissatut aalajangiussaasut. Kalaallit ilisimatusartut pilersaarusanut arlalinnut peqataapput pingaarnertut inuiaqatigiinnik ilisimatusaatinut, filosofimut, oqaluttuarisaanermut, oqaatsinut atuakkianullu tunngasunut. Inaarsilluni IPY-mik ataatsimiinneq ingerlanneqassaaq Montrealimi 2012-mi.

Nunat tamalaat Issittumut ukiorititaat 2007-2009-mi ilisimatusarnerit uani takuneqarsinaapput: www.polarfocus.dk aamma www.ipy.org

Ataqatigiissaarineq, ilisimatusarnermut tapiissutit aamma paasissutissiisarneq

Ataqatigiissaarineq, ilisimatusarnermut tapiissutit aamma paasissutissiisarneq

Ataqatigiissaarineq, ilisimatusarnermut tapiissutit paasissutissiisarnerlu Kalaallit Nunaanni ilisimatusarneq pillugu ataqatigiissaarineq paasissutissiisarnerlu qitiusumik ingerlanneqarpoq, 2009 aallartinnera tikillugu Dansk Polarcenterimit isumagineqarsimasoq. Dansk Polarcenterip suliai maanna Forsknings- og Innovationsstyrelsen suliaanut ilaalluinnalersimapput.

Kalaallit Nunaanni ilisimatuutut misissuinerlut Kommissiuni (KVUG) 2012-p naanerani unitsinneqarpoq.

Innersuussissut

Ilisimatusarnermut Nutarterinerimullu Aqutsisut: www.fivu.dk iserfigalugu paasisassarsiorfigiuk.

Inunnut, Peqqissusermut Inuiaqatigiinnullu tunngasunik ilisimatusarneq.

Inunnut, Peqqissusermut Inuiaqatigiinnullu tunngasunik ilisimatusarneq.

Inunnut, Peqqissusermut Inuiaqatigiinnullu tunngasunik ilisimatusarnej
Kalaallit Nunaanni Inunnut, Peqqissusermut Inuiaqatigiinnullu tunngasunik
ilisimatusarnej tunngasunik ilisimatusarnej Kalaallit Nunaanni
Danmarkimilu ilisimatusarfinni arlalinni ingerlanneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Inunnut, Peqqissusermut Inuiaqatigiinnullu tunngasunik
ilisimatusarnej tunngasunik ilisimatusarnej pingaartumik Ilisimatusarfimmi
ingerlanneqarpoq. Taassuma saniatigut Meeqqat inuusuttullu pillugit
ilisimasaqarfik, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu kiisalu
Groenlandica ilisimatusarnermik ingerlataqarput.

Ilisimatusarfik

Instituttit pingasut Ilisimatusarfimmiipput:

Ilisimatusarfimmi instituttit

- Ingerlatsinerimik immikkoortortaarfik
- Oqaasilerinerimik, Atuakkialerinerimik Tusagassiuutilerinerimillu
immikkoortortaarfik
- Inuiaat Piorsarsimassusaasalu oqaluttuarisaanerannik
immikkoortortaarfik
- Upperisarsiornermi immikkoortortaarfik
- Isumaginninnermi immikkoortortaarfik
- Tusagassiornermik immikkoortortaarfik
- Nutserinerimut Oqaluttaanermullu immikkoortortaarfik.

Peqqissaanermik ilisimatusarfik

Ilinniarnermik ilisimatusarfik

- Ilinniarfissuaq – Ilinniartitsisunngorniarfik,
- Inerisaavik – Ilinniaatsinut immikkoortortaarfik

Ilisimatusarfik pillugu paasissutissat sukumiinerusut nittartakkami uani
takuneqarsinnaapput: www.ilisimatusarfik.gl

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Naatsorsueqqissaartarfik misissuinerit imissutigineqartut
ilisimatusarnermullu peqataanerit suliarisarpai.

Naatsorsueqqissaartarfik pillugu paasissutissat sukumiinerusut nittartakkami
uani takuuk: www.stat.gl

MIO - Meeqqat inuusuttullu Oqaloqatiginnittarfiat

Meeqqat Illersuisuat, Meeqqat pisinnaatitaaffiik sullissivik aamma Meeqqat
siunnersuisoqatigiit 1. marts 2012-mi aallartipput. Tassunga atatsillugu MIPI
unitsinneqarpoq ilisimasaniillu katsersivik meeqqat pisinnaatitaaffiik
sullissivimmut ilanngunneqarluni. Meeqqat pisinnaatitaaffiik sullissivik
MIO-mik (Meeqqat inuusuttullu oqaloqatiginnittarfiannik) ateqalerpoq.
FN-p Meeqqanut isumaqatigiissusiaa aallaavigalugu meeqqat inuusuttullu
inuiaqatigiinni isumannaatsuunissat soqutigisaasalu siuarsarnissaat MIO-p
suliassatut pingaarnertut suliassaraa. Meeqqat inuusuttullu MIO-mi

siunnersorneqarsinnaapput ilitsersorneqarsinnaallutillu. Innuttaasut, sulianik immikkut ilisimasallit poliitiikerillu aamma meeqqat pisinnaatitaaffiinnik sullissivimmut apeqquteqarsinnaapput isumasiuisinnaallutillu.

MIO-p nittartaga ateqarpoq www.mio.gl

Groenlandica

Groenlandica tassaavoq kalaallit atuagaateqarfiat, tassani pingaarnertut suliassaavoq Kalaallit Nunaata kulturikkut naqitanik kingornussaasa isumannaatsuutinnissaat innarlernaveerneqarnissaallu.

Groenlandica pingasunik katersugaateqarpoq:

- Inuiattut katersugaatit
- katersugaatit immikkut ittut
- katersugaatillu attartorneqarsinnaasut

Nunatta Katersugaatai pingaarnertut tunniussisussaataitanikkut piorsarneqassaaq,

Groenlandica Ilimmarfimmi inissisimavoq, aaqqissuussaanikkulli Nunatta Atuagaateqarfiata immikkoortuatut inissisimalluni. Atuakkanik atorniartarfik tamanut ammavoq.

Groenlandica pillugu nittartagaq una sukumiinerusumik takuuk: www.groenlandica.gl

Inerisaavik / Pilersuiffik

Inerisaaviup/Pilersuiffiup meeqqat atuarfiini perorsaannermut tunngasunik suliaqarnermik sullissineq suliarisaraa, tassaniillutik:

- Fagimi siunnersuisutut kiffartuussuneq
- Atuartitsinermi atugassanik ineriartortitsineq
- Meeqqat atuarfiini ingerlatsinermik naliliineq
- Pikkorissaaneq ineriartortitsinermillu suliaqarneq

2011-mi diplomimut, masterimut kandidatimullu, pikkorissarnernullu allanut aningaasat ingerlatsinermi atugassat Inerisaavimmit Ilinniarfissuarmut Ilisimatusarfinimut tassannga aqutassanngorlugit nuunneqarput.

Inerisaavik pillugu paasissutissat annertunerusut nittartakkami uani takukkit: www.inerisaavik.gl

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu kulturikkut oqaluttuarisaanermik ilisimatusarneq ingerlataaraa. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera piffissaq tamaat pisukkaarlugi itsarnitsanik ilisimatusarnermi aallaavigineqarpoq. Inuiaqatigiilerinermut kulturimullu tunngasunik misissuinermi kalaallit atisatoqaat kulturilu aallaavigineqarput, oqaluttuarisaanermullu tunngasut nunasiaateqarnermut sammitinneqarlutik. Taassuma saniatigut Nunatta Katersugaasivia kulturikkut oqaluttuarisaanermut eqqissisimatitsinermullu tunngasunut tamanut

akisussaasuvoq aatsitassarsiorfinnullu nukissiorfinnullu arlalinnut siunnersuisartuulluni.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pillugit paasisutissat sukumiinerusut nittartakkami uani takukkit: www.natmus.gl

Takussutissiaq 1. Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu isertut

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Meeqqat	2.858	2.868	2.675	2.959	3.348	2.075
Inersimasut	11.248	13.896	13.643	14.301	11.923	10.794
Katillugit	14.106	16.764	16.318	17.260	15.271	12.869

Najoqqutaq: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inunnut inuiaqatigiinnullu tunngasunik ilisimatusarneq

Ilisimatusartut arlallit Kalaallit Nunaanni pissutsinik ilisimatusarnermik ingerlataqarput. Ilisimatusarfigineqartut pingaaruteqarnerit tassaapput:

- The International Work Group on Indigenous Affairs nunap inoqqaavi pillugit ilisimatusartoq ilaatigut nunanut issittumiittunut tunngassuteqartunik. Tamanna pillugu sukumiinerusumik paasisutissat nittartakkami uani takukkit: www.iwgia.dk
- Kulturikkut pisinnaatitaaffinnik ilisimatusarneq (CRS) Københavnip Universitetiata Centeriani nalagaaffiup – inuiaallu pisinnaatitaaffiut tunngasut naalagaaffeqatigiinnerup iluani qitiutinneqarput inooqatigiit pissutsimikkut pisinnaatitaaffii aallaavigalugit. Pineqartut nittartagaq una ammarlugu qimerluukkit: <http://jura.ku.dk/crs/>
- Institutimi Kulturit killingi akimorlugit – Nunallu immikkoortuini tunngasunik ilisimatusaatit Københavnip Universitetiani, ilisimatusarneq qulequttanut makkununga sammisaqarfiuvoq, tassalu Kalaallit Nunaata nunasiaataalerneranit pisimasunut, eskimuut oqaasinut taamatullu kulturitigut aammalu inuiaqatigiit pissusaannut tunngasut. Pineqartut nittartagaq una ammarlugu qimerluukkit: <http://tors.ku.dk>
- Aalborg Universitetimit inuiaqatigiilerinermi nunarput pillugu kiisalu nunap aningaasarsiornerullu pilersaarusiorneqarnera samminerullugit ilisimatusarneq ingerlanneqarpoq. Pineqartut nittartagaq una ammarlugu qimerluukkit: www.aau.dk
- Naalagaaffiup Inuiaat Peqqissusiannut Institutia (SIF) Kalaallit Nunaanni inuiaat peqqissusiat inuiaqatigiit pissusaannut tunngasut aallaavigalugit sammineqarput. Pineqartut nittartagaq una ammarlugu qimerluukkit: www.si-folkesundhed.dk
- Nordregio – Nordic Centre for Spatial Development, tassaavoq nunat avannarliit ministerrådiata ilisimatusarnikkut centeria nunap immikkootuisa ineriartornissaat siunertaralugu (Nordisk Ministerråds forskningscenter). Pingaarnertut ilisimatusaatigineqarput Kalaallit Nunaanni taamatullu Issittumi inuiaqatigiit pissusaannut tunngasut allanngoriartornerat. Centerittaaq ingerlataraa nunat avannarliit ministerrådiata issitumi ilisimatusarnikkut programmia. Pineqartut nittartagaq una ammarlugu qimerluukkit: www.nordregio.se

Inuit kulturiannik ilisimatusarfik aamma Issittumi ilisimatusarneq

Inuit kulturiannik Ilisimatusarfimmi aamma Issittumi ilisimatusarneq Institutimi Kulturit killingi akimorlugit – Nunallu immikkoortuini tunngasunik ilisimatusaatit Københavnip Universitetianut atasumi oqaatsinut, kultureqarnermut inuiaqatigiinnullu tunngasunik ilisimatusarnernut tunngasut ilinniartitsissutigineqarput ilisimatusarfigineqarlutillu. Nunat sumiiffii tunngavigalugit ilisimatusarnerit Kalaallit Nunaanni, Canadami, Alaskami Sibeeriamilu inuit najugaannut sammisitaanerupput, Kalaallilli Nunaat pingaarnerutillugu. Kalaallit oqaasii allanertat oqaasiisut ilinniartitsissutigineqartarput.

Nittartagaq una sukumiinerusumik takuuk: <http://eskimologi.ku.dk>

Center for Grønlandsforskning

Kalaallit Nunaanni Qitiusumik ilisimatusarfik (SILA) Københavnimi Nationalmuseumip ataaniittoq 1999-mi pilersinneqarpoq. 2009-mili SILA – Arctisk Center ved Etnografisk Samlingimik taaguuteqalerpoq. Avannaarsuani Atlantikullu avannaatungaani itsarnisarsiornermut oqaluttuarisaanermullu ilisimatusarnikkut qitiuvoq. Qitiusumik ilisimatusarfiup Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu qanimut suleqatigai.

Tamanna pillugu paasissutissat nittartakkami uani sukumiinerusumik takuneqarsinnaapput: www.natmus.dk

Peqqissutsimik ilisimatusarneq

Peqqissutsimik ilisimatusarneq

Kalaallit Nunaanni peqqinneq pillugu ilisimatusarneq annertuvoq, kisianni ilisimatusartut amerlanertigut Danmarkimeersuusarput nunanillu allaninngaanneersuusarlutik. Taamaattumik ilisimatusarnermi angusat Kalaallit Nunaanni innuttaasunit iluaqutigineqarnissaasa qulakkeernissaat pingaaruteqarpoq. Nunatsinnilu peqqissaasut ilisimatusartullu misilittagarineqalersunik avitseqatigineqartariaqarput.

Kalaallit Nunaanni Peqqissaanermik Ilisimatusarfik

Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni Peqqissaanermik Ilisimatusarfik pilersinneqarpoq.

Peqqissaanermik ilinniartarfik, Napparsimasunik paarsineq Peqqissaanermillu ilisimatusarnermik Institutti 2013-mi Ilisimatusarfiup ataani inissisimalerpoq.

Centerimi professoritut ikiortimik lektoritullu atorfilinnik atorfiqartoqarpoq. Centeri Kalaallit Nunaata avataani Ilisimatusarfeqarfinnik ilisimatusarnermi suleqateqarnissamik isumaqatigiissuteqarpoq.

Dronning Ingridip Napparsimavissuani Nuummiilu Nakorsiartarfimmi sinerissamilu peqqissaaveqarfinni arlalinni nakorsat ilisimatusarnermik

suliniutit arlallit aallartissimavaat nunatsinnilu nunanilu allani ilisimatusarnerit arlaqartut peqataaffigalugit. Peqqinnissamut tunngasunik ilisimatusarnerit amerlanerit nunat tamalaat ilisimatusarnikkut attaveqatigiinnerini ilisimatusarnermi suliniutinut ilaapput. Sinerissami peqqinnissaqarfimmi sulisut namminneq peqqissaaveqarfimminni napparsimavimminnilu ilisimatusarnerni peqataasarput. Ilisimatusarnerit tamakku najukkami, nuna tamakkerlugu nunallu tamalaanit peqataaffigineqartarput. Nakorsatut ilinniarsimaneq nangillugu ilisimatuutut misissuinerimik sungiusarneq maanna aamma ingerlanneqarsinnaalerpoq, taamatullu nunatsinni nakorsat ilisimatuutut missuinnissamut pilersaarusiaat arlallit aallartipput. PhD-tut pilersaarusiaat Kalaallit Nunaanni atorfeqartunit ingerlanneqarlutik naammassineqassapput. Ukiuni kingullerni peqqissaasut ernisussiortullu ilisimatusarneq tunngavigalugu ilinniartitaanerit ilisimatusarnerillu aallartissimavaat, pingaartillugu innuttaasut peqqissuunerat.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissakkut ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiit

Peqqinnissamut Naalakkersuisup 1996-mi novembarimi Kalaallit Nunaanni Peqqinnissakkut Ilisimatuussutsimi Ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiit pilersippai Naalakkersuisunut ilaasortamut siunnersuisartuusussat, Kalaallit Nunaanni peqqinnissamut ilisimatusarneq pillugu oqallittoqalernissaanut kaammattuisartussat kiisalu suliaasaqarfinni suliniuteqarnissamut toqqaasartussat.

Tamanna pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.peqqik.gl

Nunatsinni nakorsaaneqarfik

Nunatsinni nakorsaaneqarfimmit nunami maani peqqissuseq nakkutigineqarpoq. Tamanna pisassaaq nappaatinik tunillaassortunik, kræftimik, inunngortut toqusullu allattorneqarfiini il.il. nalunaarsuinikkut. Nalunaarsuinerit peqqinnissakkut ilisimatusarnermi pingaaruteqarput.

Grønlandsmedicinsk Selskab

Grønlandsmedicinsk Selskab tassaavoq ilisimatuussutsikkut ingerlatseqatigiiffik Dansk Medicinsk Selskabip ataaniittoq. Ingerlatseqatigiiffiup ilaasortai nakorsat saniatigut tassaapput Kalaallit Nunaanni issittumilu nunap immikkoortuini allani peqqinnissakkut ilisimatusarnermik peqataasut soqutiginnittullu.

Grønlandsmedicinsk Selskab pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.gmsnet.dk

Nuna Med

Nuna Med ilisimatuut Kalaallit Nunaanni nakorsaatinik suliaqartut ataatsimeeqatigiittarfigaat. Ataatsimeersuarneq, Nuummi ukiut pingasukkaarlugit pisarpoq, Grønlands Lægekredsforening, Grønlands Sygeplajerskeorganisation, Grønlandsmedicinsk Selskab taamatullu Kalallit

Nunaanni Peqqinermut Ilisimatusarnermut Centerimit
pilersaarusiorneqarlunilu ingerlanneqartarpoq.

Nuna Medimi ataatsimeersuarnissaq tulliani Nuummi 2016-imi
ingerlanneqartussatut pilersaarutigineqarpoq.

Pisuussutit, avatangiisit teknikilu pillugit ilisimatusarneq

Pinngortitaleriffik

Pinngortitaleriffik Namminersorlutik Oqartussat pinngortitamik
ilisimatusarnermik ingerlataannut eqiteruffiuvoq. Pinngortitaleriffik
Nuummiippoq 1995-milu pilersinneqarluni.

Kalaallit Nunaanni eqqaanilu pisuussutiniq uumassusilinnik
nungukkiartuutaanngitsumik atuinnermut ilisimatuussutsikkut
tunngavissiiinissamut, avatangiisit uumasullu assigiinngisitaartut
amerlassusiinik qulakkeerinninnissamut, Namminersorlutik Oqartussanut
siunnersuinnermi minnerunngitsumillu ilisimatusarnermi angusanik tamanut
saqqummiussisarnissaq Pinngortitaleriffiup siunertaraa.

Silap pissusianik ilisimatusarfik 2009-mi Pinngortitaleriffimmut inissippoq.
Silap pissusianik ilisimatusarfik Danmarkimi Videnskabsministeriumimit
aningaasalersorneqarpoq, aallartinneranut ukiunilu tallimani
ingerlanneqarnissaanut 75 million koruuninik tunisilluni. Silap pissusianik
ilisimatusarfik nunat assigiinngitsut akornanni ilisimatusarnikkut
attaveqarfeqarpoq taamatullu issittup pissusianik inuiaallu periaasiannik silap
pissusiata sunniutaanik ilisimatusarluni, tamatumunngalu atatillugu silap
pissusiata nunatsinnut nunattalu inuinit qanoq sunniuteqartarneranik.

Pinngortitaleriffik Pinngortitaleriffimilu suliassat pillugit
paasisaqarnerorusukkuit nittartagaq una takuuk: www.natur.gl

Qallunaat Nunaanni Kalaallit Nunaannilu Ujarassiuut Misissuisoqarfiat (GEUS)

GEUS tassavoq Klima-, Energi- og Bygningsministeriumip ataani
namminersorluni attaveqanngitsumillu ilisimatusarnermik institutitut
ingerlasoq. GEUS-p akisussaaffigaa Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu
ujarassiornermut tunngasutigut nunap nunavittaata avammut killinginut
atasunik misissuineq. GEUS-i nunat assigiinngitsut akornannut naleqqiulluni
ilisimatusarnermik qaffasissumik ingerlatsivoq Danmarkip Kalaallillu
Nunaanni ujarassiornikkut nunap pisuussutaanut tunngasunik
iluautiginninniarnissaq illersuinissarlu tunngavigalugu. GEUS-i
ujarassiornermut paasisutissanik danskit nunatsinnilu pinngortitaq,
avatangiisit, klima, nukissiorneq aammalu atortussiassanut tunngasunik
oqartussa qarfiit taamatullu oqartussaaffeqarfiit pineqartunut tunngasunik
sulineranni suleqataalluni. 2013-mi GEUS Nuummi allaaffimmik ammaavoq.
GEUS-ip sulinera atuagassiallu nittartakkami uani nassaarineqarsinnaapput:
www.geus.dk

DCE – Nuna tamakkerlugu avatangiisitigut nukissiornikkullu katersivik, Aarhusip Universititiani

DCE paasisimannittunit tamarmik atorineqarput, annerusumik Bioscience Institutimit aammalu Avatangiisinut ilisimatusarnikkut Institutimit atorineqarnerulluni. Insitutit taakku marluk Danmarks Miljøundersøgelsimi (DMU)-mi sulisimasunik amerlanerusunik sulisoqarput, DMU junimi 2011 matuneqarpoq.

DCE-mi Kalaallit Nunaata uuliaqarneranut atortussiassaqaarneranullu iluaqutiginninnissaq siunertaralugu avatangiisinut tunngasunik suliniarneq annertoq ingerlanneqarpoq. Suliaq tamanna Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfiup aatsitassaqaarnikkut suliniarnermi oqartussaarnikkut suliaqarneranut tapersiutaavoq.

Biosciencemi aammalu Avatangiisinut ilisimatusarnikkut Institutimi sulisut aammattaaq sullissivimmi sammisanik pimoorusillutik Kalaallit Nunaanni misissuinernek nakkutilliinernillu ingerlatsipput, Danmarkimi Nukissiornikkut Avatangiisinullu aqutsisoqarfiup ataani inissisimasumit Danceap aningaasaateqarfianit aningaasalersorneqarluni. Matumani Zackenbergip avatangiisai nakkutigalugit Nuullu avatangiisai Greenland Ecosystem Monitoring (GEM-mut programiliaq malillugu) nakkutilliinikkut taamatullu Kalaallit Nunaanni Issittumilu Avannarlarmi mingutsitsinernek nakkutilliinerit.

DCE, Aarhus Universititip nittartagaa: www.dmu.au.dk

Kalaallit Nunaanni Misissueqqaarnerit - Asiaq

Misissueqqaarnerit (ASIAQ) Kalaallit Nunaanni avatangiisit “uumassuseqanngitsut” pillugit paasisutissanik katersuisarpoq. Asiaq nunap uuttorneqarnera aamma ujarassiormi tekniki, imermik ilisimatusarneq, silap pissusia misissuinerlu ingerlatsinermi suliassat suliarsarpai. Ilaatigut suliniutini maannakkut ingerlanneqartuni assigiinngitsuni peqataanikkut. Saniatigut Asiaq suliniutinik pilersaarutinik immikkut ingerlatsisarpoq, suleqatit immikkut sulianut tunngasunik ilisimasallit atorineqartarput, suliffiup avataanit immikkut qanimut suleqateqarlutik. Suliniutit taakku tamatigut Asiaq suliassatut ingerlataanit sulinernek annertunerpaamik atuiffiusarput.

Asiaq pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.asiaq.gl

Center for Arktisk Teknologi - ARTEK

Center for Arktisk Teknologi - ARTEK Kalaallit Nunaata Danmarkillu suleqatigiinnerisigut pilersinneqarpoq, Kalaallit Nunaanni sumiiffinni inoqarfiusuni teknikkikkut ilisimatuussutsikkullu ilisimatusarnerup nukittorsarneqarnissaa siunertaralugu.

ARTEK pilersinneqarpoq Kalaallit Nunaata Danmarkillu akunnerminni suleqatigiinnerisigut Kalaallit Nunaanni teknikkikkut/ilisimatusarnikkut ilinniartitsinikkullu piginnaaneqalernerunissaq siunertaralugu. ARTEK Danmark Tekniske Universitemi Sanaartornikkut Institutimut (DTU)

immikkoortortaavoq Sanaartormermik Ilinniartarfimmi, Sisimiuni, ilaatigullu Kgs. Lyngbymi aallaaveqartoq. Ilisimatusarnikkut taamatullu ilinniartitsinikkut Qaasuitsumi teknologiimik inerisaaviup sammisarai sanaartorneq, avatangiisit, pilersaarusiorneq, nukissiorneq atortussarsiornerlu ajortiasumi, issittumi avatangiisimi atajuarsinnaasumik ingerlatsineq pingaarnertut tunngavigalugu. Qaasuitsumi teknologiimik inerisaavik Diplomingeniøritut ilinniarnermi Arktisk Teknologimi ingerlatsiviuvoq.

Nittartagaq una sukumiinerusumik takuuk: www.arktiskcenter.gl aamma www.arktisking.gl

Signatur forklaring:

... Oplysninger foreligger ikke
.. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
* Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

2013 ukiumoortumik paasisutissat

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

